

ร่วมกันปฏิรูปประเทศไทยแบบถาวร

วิสัยทัศน์สู่สังคมที่มีวิจารณ์ญาณ (ของประเทศไทย)

“นิสัยการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณถ้ามีอยู่ในสังคมก็ย่อมจะกระจายสู่ชนบะประเพณีของสังคมนั้น ๆ เนื่องจากเป็นหนทางที่จะช่วยแก้ปัญหาชีวิต ผู้ได้รับการศึกษามาดีจะไม่ตื่นตกใจไปกับการเล่นลื่นของนักพูดเพราะเขามีความเชื่อช้า เขาจะถือว่าเรื่องทุกระดับที่ได้รับฟังมาเป็นเพียง เป็นไปได้ หรือ อาจเป็นไปได้ โดยไม่มีอาการไม่แน่ใจหรือมีอาการรู้สึกเจ็บปวด พวกเขาสามารถรอคอยเพื่อตรวจสอบหลักฐานได้โดยไม่ถูกอิทธิพลใด ๆ ที่คอยเป่าหูเหนี่ย้อ หรือเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นขึ้นมาจากการยืนยันซ้ำ ๆ ที่กระทำโดยฝ่ายเดียวที่อาจโน้มน้าวใจเขาได้ พวกเขาสามารถต้านทานการย้ายวนใจจากอคติ จากความรังเกียจเดียดฉันท์ที่รุนแรงที่สุดได้ ทั้งยังสามารถต้านทานการวิงวอนโอ้อวดหลอมนานาชนิดได้การศึกษาเกี่ยวกับการสร้างความสามารถในการคิดเชิงวิจารณ์ญาณเท่านั้นที่สามารถกล่าวได้อย่างหนักแน่นที่สุดได้ว่า.....เป็นวิธีเดียวของการศึกษาที่จะสร้างพลเมืองดีได้”

วิลเลียม แกรแฮม ชัมเนอร์, พ.ศ. 2449 #

(10 ปี...ก่อนสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย – ปัจจุบันยังไม่เปิดสอนการคิดเป็นวิชาบังคับในระดับมหาวิทยาลัย-ผู้แปล)

มนุษย์ทุกคนมีความสามารถในการเป็นผู้มีเหตุผลและมีความยุติธรรม แต่ขีดความสามารถนี้จะต้องได้รับการบ่มเพาะและพัฒนาขึ้นเท่านั้น การที่จะพัฒนาเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้นจะต้องมีสังคมที่มีความคิดเชิงวิจารณ์ญาณเกิดขึ้น สังคมที่มีความคิดเชิงวิจารณ์ญาณจะเกิดได้ก็ด้วยปัจจัยดังนี้:

- มีการเห็นพ้องต้องกันว่าการคิดเชิงวิจารณ์ญาณมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตที่อุดมด้วยเหตุผล อุดมไปด้วยความใจกว้างและด้วยความยุติธรรม
- มีการสอนการคิดเชิงวิจารณ์ญาณเป็นกิจวัตรและมีการส่งเสริมสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ
- ถือว่า การคิดที่สร้างปัญหาแก่สังคม..คือความน่าห่วงใยที่จะต้องคอยดูแลแก้ไขตลอดไป
- หยุดยั้งความใจแคบอย่างเป็นระบบ, ส่งเสริมความใจกว้างอย่างเป็นระบบ
- ถือเอาความสุจริตเชิงปัญญา, ความถ่อมตนปัญญา, ความร่วมรู้สึกเชิงปัญญา, การยึดมั่นในเหตุผล, และความกล้าหาญเชิงปัญญาให้เป็นค่านิยมของสังคม
- ยอมรับว่าการถืออัตตา (Egocentrism), การถือพวกทางสังคม (Sociocentrism) คือตัวบ่อนทำลายสังคม
- มีการสอนเด็กอย่างเป็นกิจวัตรว่าสิทธิและความจำเป็นของผู้อื่นก็มีเท่ากับของตน
- ส่งเสริมมุมมองที่ว่าโลกมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ไม่มีวัฒนธรรมใดเหนือกว่าหรือด้อยกว่า
- ส่งเสริมให้ประชาชนคิดด้วยตนเองและป้องปรามการยอมรับการคิดหรือพฤติกรรมที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น
- จัดให้ประชาชนเรียนรู้เป็นกิจวัตร, ลดการคิดที่ขาดเหตุผลลงอย่างเป็นกิจวัตร
- ปลุกฝังมาตรฐานเชิงปัญญาสากล (Universal Intellectual) ภายในจิตใจของผู้คน

เดชา บุญค้ำ ตัดตอน-ดัดแปลงจาก (น. ๒๕): http://www.criticalthinking.org/files/CT_Concepts-Thai.pdf

ถ้าเราต้องการสังคมที่ทุกคนใช้ความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ – เราจะต้องช่วยกันสร้าง ...เราต้องกดดันให้กระทรวงศึกษาธิการ (ไทย) เปิดสอนวิชา “การคิดเชิงวิจารณ์ญาณ” ให้เป็นวิชาบังคับทุกระดับ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของ “การปฏิรูปประเทศไทยแบบถาวร”